

Vild med Rebild

Forening for borgernær biodiversitet i Rebild Kommune

Projekt Bioparker

Foreningen Vild med Rebild har gennem flere år skabt mere biodiversitet og vi har haft succes med vores måde at arbejde på, hvor vi inddrager både private, foreninger, institutioner og erhverv.

Vi ønsker nu at sætte turbo på denne proces. Naturen kan ikke vente, og vi ved at vi kan gøre en forskel med de midler og metoder vi allerede har erfaring med. Med projektet Bioparker vil vi skabe et koncept med involvering, naturoplevelser, formidling og rammer for fysiske udfoldelser i naturen, som kan bruges over hele landet i alle kommuner.

Vi vil med dette projekt gøre det nemmere at støtte kræfter i lokalsamfundet, og arbejde for et ændret natursyn fra trimmede græsplæner til varieret natur med stor biodiversitet og skabe borgerinddragelse, der støtter op om naturen og sikrer at naturen får blivende områder tilbage.

Store planteday i Bælum nov. 2024, hvor byens borgere og elever fra efterskolen mødte talstærkt op

Projekt Bioparker

Bioparkerne går ud på at samle disse erfaringer fra vores tidligere projekter og skabe mange flere lokalt forankrede frirum med særligt fokus på den eksisterende natur og artsdiversitet og integrere naturformidling, oplevelser og skabe rum der inviterer til fysisk udfoldelse og kreativitet. Hver biopark er unik og skabes i samarbejde med lokale aktører og med udgangspunkt i den lokale natur. Det skal være nemt at få en god naturoplevelse i nærmiljøet og dermed få mange flere ud i naturen.

Vi vil plante buske, træer og blomster med lokalt tilpassede formål. Forskellige plantearter tiltrækker og understøtter bestemte insekter og dyr. Det er vigtigt at planterne i bioparkerne tænkes ind i de lokale omgivelser for at opnå den størst mulige biodiversitet og sørge for at vores tiltag gavner alle leddene i fødekæden, fra planter og jordlevende smådyr, insekter, svampe, krybdyr, fugle og pattedyr.

Vi vil med bioparkerne skabe rum, hvor børn og voksnes sanser vil møde noget af det bedste, som naturen kan byde os. Her vil vi kunne se, dufte, høre og mærke livet, der omgiver os - og her skal der selvfølgelig også være plads til at mærke og udfordre sin egen krop. Ved at lade naturen indbyde til leg og fysisk udfoldelse – f.eks. ved strategisk at placere bl.a. store sten og stammer, som vil få dobbelt funktion ved at være fantastiske habitater og hvilesteder for en lang række dyr og svampe, og samtidigt byde op til leg som kun fantasien sætter grænser for.

Samarbejdsaftaler og konkrete arealer: Vild med Rebild ønsker at skabe mindst 10 bioparker fordelt i hele Rebild kommune i projektperioden, hvor fokusområderne kommer fra lokale naturildsjæle. Vi samarbejder med de lokale borgerforeninger, grundejerforeninger, menighedsråd, kommunen, institutioner samt andre frivillige foreninger.

1. I landsbyen Fræer har lokale grundejere ca. 5000 m² areal, som stilles til rådighed til en 'Kirkeugle-park. Der er ynglende kirkeuglepar i byen og bioparken får fokus på at skabe en natur, som er tilpasset denne sjældne fugl.
2. I Haverslev er bæveren flyttet ind. Her er der et stort vådområde og mange vandløb omkring byen. Rebild kommune er jordejer af dette område og har givet tilsagn om en biopark med fokus på bævere.
3. I Kgs. Tisted er der et stort græsareal: Herrens Mark, hvor vi ønsker at skabe flere levesteder for især flagermus. Desuden ønsker man at støtte op om det lokale fugleliv. I dag findes mindst ét par ynglende skovhornugler, som man gerne vil bevare og udbrede.
4. Mastrup sø-området er et stort naturområde, som har gennemgået en stor renovering. Da hele området har været gennemgravet er der intet tilbage af de oprindelige planter, så her er der ønske om at genskabe betingelser for at den planterigdom, der oprindeligt tilhørte de særlige våde og de tørre områder kommer tilbage.
5. I Nørager ønsker man et naturprojekt, hvor der vil være fokus på at skabe levesteder til især pindsvin samt en blivende blomstereng.

Bioparker

---

6. I Ravnkilde har vi fokus på de helt lokale dyr, pindsvin og flagermus, idet byen er omgivet af landbrugsland og de små dyr er trængte i forhold til stabile og varige levesteder.
7. I Skørping ligger grundejerforeningen Ritavej, som ejer en del fællesjord. Her vil man genskabe et skovbrynsmiljø og dermed levesteder for sommerfuglearter som kejserkåben og andre perlemorssommerfugle, der i dag er ret trængte.
8. I Suldrup har man et stærkt ønske om at tiltrække flere rovfugle som glenter og ørne, der allerede kommer på visit. Ved Suldrup sø har Rebild kommune stillet et areal til rådighed, hvor vi vil skabe bedre levesteder til rovfuglenes fødegrundlag, de mindre fugle og dyr. Desuden ejer den lokale jagtforening et naturområde som også kan indgå i projektet.
9. I Terndrup har Vild med Rebild haft et stort samarbejde med borgerforeningen og skolen omkring større biodiversitet og mere natur. Den nye biopark skal opstå ved den nordlige del af Skibsted Å, hvor der er naturlige skrænter med ynglende isfugle og her skal laves et stiforløb med spændende små naturoaser.
10. Storke skal tilbage til Aarestrup. I byen er der mange kilder og vådområder - tidligere var her flere mindre søer, enge og bække samt en stor bestand af storke. Den lokale dam og vandløb ved kirken skal indgå i et samlet stort vådområde, hvor der skabes nye levesteder til føde for især storke. Vi vil gerne etablere en sti på det røde område således at Bioparken vil blive bundet naturligt sammen med det flotte naturområde syd-vest for byen.

Det samlede areal, som vi har lavet aftaler for, er for nuværende er ca. 235.444 m².

Derudover er bioparkerne:

- Lokalt forankret, hvor lokale ønsker og ideer indgår. Involveringen af private, foreninger, institutioner og virksomheder i skabelsen og vedligeholdelsen af bioparkerne styrker fællesskabet og skaber et stærkt lokalt ejerskab.
- Skabt med fokus på især lokale arter, som betyder noget for lokalsamfundet. Ved at plante lokale planter eller have fokus på lokale arter, bidrager projektet til en større forståelse for hvordan naturen hænger sammen og hvordan der fx. skal være levesteder for frøer og tudser før en stork kan overleve.
- Naturrum, hvor børn og voksne kan udforske og lege i naturen. Projektet tager ansvar for at oplyse og uddanne lokalsamfundet om vigtigheden af biodiversitet.
- Med til at understøtte kommunens lokale udviklingsplaner ved at fremme bæredygtighed, styrke lokalsamfundet, fremme social ansvarlighed og skabe varige effekter og har samtidig en langvarig positiv effekt på udviklingen af biodiversitet.
- Skabt med fokus på specifikke områder som kan indgå i de lokale udviklingsplaner, der skal vedtages indenfor de næste par år og dermed også bidrager til at realisere både lokale ønsker samt kommunens visioner for disse områder.

Projektaktiviteter

Projekt Bioparker skal, ud over etablering af parkerne, være rammen for følgende aktiviteter:

1. Workshops og bio-popups med fuglekasser, insekthoteller, flagermuskasser, pindsvinehjem, falkekasser og meget mere af denne slags. For at skabe ejerskab og viden om naturen og de lokale arter vil vi holde en række aktiviteter, hvor vi inviterer alle interesserede med til at bygge forskellige dyrekasser og opsætte dem lokalt. Dyrekasserne sammensættes efter de lokale forhold og der vil blive formidlet om hvorfor, hvor, hvordan og hvilke effekter der vil kunne forventes. Vores erfaring er at viden og ejerskab skaber interesse og engagement som varer ved.
2. Hjemmeside. Vi vil til projektet oprette sider vedr. bioparkerne, hvor vi kan samle alt materiale omkring projektet. Således vil vores bevæggrunde, metoder, samarbejder og resultater alle være frit tilgængelige for alle interesserede både under og efter projektperioden. Vi ser vores Projekt Bioparker som en slags pilotprojekt. Vi vil samle al vores erfaring og gøre vores viden let tilgængelig for alle i hele landet som kunne være interesserede i at gennemføre lignende projekter, store som små.
3. Uddannelses- og informationskampagner: Vi oplever i samfundet et stigende behov for at kunne søge information om, hvordan man selv kan skabe en have med plads til vildt liv. Et af disse tiltag er udvikling af QR-koder, der opsættes i bioparkerne med information og formidling om de enkelte dele i bioparkerne.
4. Vi vil udover etablering af de 10 bioparker gennemføre kampagner for at informere og uddanne borgerne om vigtigheden af biodiversitet og hvordan de kan bidrage. Dette vil inkludere workshops, informationsmøder og udvikling af online ressourcer.
5. I løbet af projektperioden vil vi invitere alle interesserede borgere til en række naturvandring og foredrag. Her tænker vi både på guidede ture i naturen hvor vi kan have fokus på at formidle om naturlige processer, lokale arter og værdien af disse. Men vil vil også lave guidede gennemgange af projektarealer, hvor vi især kan tale om virkemidler, lokal forankring og resultater.
6. Som en del af vores evaluering og monitorering vil vi i samarbejde med Dansk Naturfredningsforening invitere til Bioblitz i alle de etablerede Bioparker. Bioblitz er en intensiv registrering af alle arter i et givent område. Det er et fantastisk virkemiddel til evaluering, fordi man opnår et komplet billede af natur effekten af vores indsats. Samtidigt bliver alle arterne registreret online således at alle interesserede kan se, hvilke arter det er lykkedes at understøtte. Derudover kan kommunen og forskere bruge data i deres arbejde.

Projektets Mål:

1. Øge biodiversiteten i bioparkerne ved at integrere dyr og insekter i vores indsats.
Succeskriterie: plantediversiteten for urter og vedplanter er øget med 100%.
2. Skabe vedvarende interesse og engagement blandt borgere og virksomheder.
Succeskriterie: Projektet overdrages succesfuldt til lokale borgergrupper.
3. Tilbyde nemme og tilgængelige løsninger gennem teknologi og uddannelse (infotavler, apps, hjemmeside og naturture).
Succeskriterie: At de forskellige tiltag, der fremmer biodiversitet er etableret. At vi kan se at tiltagene bliver brugt. F.eks. at vi kan se en stigning på min. 1000 besøgende på infosiderne i løbet af projektperioden
4. Få mindst 1000 mennesker med i de forskellige delprojekter.

Risici

- Et gammeldags natursyn, som indebærer indædt modstand mod såkaldt "ukrudt" samt krav om klippede græsplæner. Det har vi lært af og tager derfor altid højde for, at der findes mange forskellige natursyn. Vi arbejder derfor altid med de lokale grupper, der skal overtage et projekt og forsøger at oplyse, skubbe og udfordre deres natursyn.
- At lokale foreninger/grupper efter projektperioden ønsker tilbageføring af området. Vi minimerer denne risiko ved at lave 10-årige kontrakter og tiltag der gør at arealet har skiftet karakter og opnår status som beskyttet natur (bl.a. naturbeskyttelsesloven §3 og habitatdirektivets bilag IV).
- Manglende engagement. Vi sørger for opbakning fra især borgerforeninger og andre lokale ildsjæle og foreninger der kan assistere den lokale mobilisering.
- Vejr- og klimaudfordringer. Vi planter i de perioder som generelt giver de bedste overlevelsels- og vækstbetingelser. Derudover vil en del af det lokale ejerskab være, at vi også sørger for at planterne bliver vandet i tilfælde af tørke

Samarbejde med eksterne foreninger

For at sikre projektets succes og bæredygtighed vil vi samarbejde med en række eksterne foreninger. Disse samarbejder vil omfatte sparring, vidensdeling og formidling af vores projekter. Her er en oversigt over, hvordan vi vil samarbejde med de forskellige foreninger:

- Grønne Nabofællesskaber: Vi har etableret en kontakt til Grønne Nabofællesskaber som kan styrke de lokale netværk, der kan hjælpe med at implementere projektet på lokalt plan. Deres fokus på klima, bæredygtighed og lokalt engagement vil være med til at sikre, at vores projekter bliver vellykkede og bæredygtige på lang sigt. De vil hjælpe med at mobilisere lokale ressourcer og frivillige, som kan bidrage til projektets aktiviteter. Organisationskonsulent Lotus Danst har givet tilsagn om deltagelse i biopark-projektet.

Bioparker

- DDS (Det Danske Spejderkorps) Vi vil samarbejde med DDS om en række af de lokale projekter, hvor spejderne kan deltage aktivt og bidrage til naturbevarelse og miljøbeskyttelse. Eksempler på deltagelsen inkluderer plantning af planter ved Mastrup Sø og i Skørping. Spejderne vil også kunne inddrage deres naturoplevelser fra disse projekter i deres spejderaktiviteter, hvilket vil styrke deres forbindelse til naturen og øge deres forståelse for miljøbeskyttelse. Derudover vil spejderne få mulighed for at lære om biodiversitet og økosystemer gennem praktiske aktiviteter i naturen.
- DN (Danmarks Naturfredningsforening) DN vil fungere som en vigtig sparringspartner og hjælpe med at udbrede viden om vores projekter på deres platforme. Vi vil også drage fordel af DNs omfattende erfaring med Bioblitz-arrangementer, hvor vi kan registrere artsrigdommen i forskellige habitater. En Bioblitz er en intensiv undersøgelse af biodiversiteten inden for et afgrænset område over en kort periode. Dette vil hjælpe os med at undersøge og dokumentere biodiversiteten i vores projektområder, hvad enten det er i skoven, på marken, i engen, ved søen eller åen. DN vil også bidrage med ekspertise og rådgivning om, hvordan vi bedst kan bevare og forbedre de naturlige habitater i vores bioparker.
- DOF (Dansk Ornitologisk Forening) Projektet vil samarbejde tæt med medlemmer af lokale DOF-foreninger for at fremme fuglelivet i vores bioparker. Disse medlemmer vil bidrage med opskrifter og detaljerede byggevejledninger til fuglekasser som vil give fuglene sikre steder at yngle og opholde sig. Derudover vil de engagerede DOF-medlemmer fungere som sparringspartner og rådgive os om, hvordan vi bedst kan skabe og vedligeholde attraktive levesteder for forskellige fuglearter. Dette samarbejde vil også inkludere hjælp til overvågning og registrering af fuglelivet i parkerne for at sikre, at vores tiltag har den ønskede effekt.

Samlet evalueringsplan

Evalueringen af Bioparker-projektet skal dokumentere projektets effekter på biodiversitet, lokal forankring og samfundsmæssig værdi. Evalueringen gennemføres i tre spor: biodiversitet, forankringsproces og ekstern effektvurdering. Den samlede evaluering skal sikre, at projektets resultater er transparente, anvendelige og tilgængelige for både lokalsamfund og eksterne aktører.

Biodiversitet: Der gennemføres baseline-undersøgelser i alle bioparker ved projektstart, hvor eksisterende plantearter og levesteder registreres. Undervejs dokumenteres tilførte arter og habitatforbedringer. Bioblitz I og II gennemføres i samarbejde med Danmarks Naturfredningsforening og lokale borgere for at kortlægge artsrigdommen. Fokuserter som fx flagermus og pindsvin følges via målinger og observationer. Resultaterne sammenlignes med baseline og indgår i den samlede vurdering af biodiversitetseffekten.

Bioparker

Lokal forankring: Der etableres lokale grupper med faste møder og procedurer.

Forankringsprocessen evalueres årligt med fokus på ejerskab, aktivitet og samarbejde. Ved projektets afslutning vurderes graden af lokal overtagelse og vedvarende engagement. Interviews og kvalitative casestudier anvendes til at dokumentere forandringer i natursyn og adfærd.

Ekstern effektvurdering: Den samlede effekt af projektet vurderes af et konsulentfirma, som har erfaring med evaluering. Effektvurderingen har til formål at belyse, hvordan projektet har skabt varige forandringer i lokalsamfundet og naturen. Vurderingen vil omfatte følgende elementer:

- **Effektkortlægning:** Identifikation af de vigtigste ønskede effekter (fx øget biodiversitet, ændret natursyn, styrket fællesskab) og vurdering af, i hvilken grad disse er opnået.
- **Kvalitative interviews:** Gennemføres med borgere, lokale foreninger, samarbejdspartnere og kommunale aktører for at indsamle oplevelser og vurderinger af projektets betydning.
- **Casestudier:** Udvalgte bioparker følges tæt for at dokumentere konkrete forandringer i naturindhold, lokal aktivitet og ejerskab.
- **Feltbesøg og observationer:** Ledelse et al deltager i aktiviteter og besøger bioparkerne for at vurdere implementering og engagement.
- **Sammenstilling af data:** Effektvurderingen integrerer data fra biodiversitetsmålinger, deltagelsesregistreringer og forankringsprocesser.
- **Slutrapport:** Der udarbejdes en evalueringsrapport med konklusioner, refleksioner og anbefalinger til videreførelse eller skalering af projektet.

Kommunikation/Offentliggørelse:

Vi arbejder med dels de nære lokale målgrupper samt medierne, som vi har et meget fint samarbejde med.

Der vil løbende blive udgivet nyhedsbreve, samt relevant materiale vedr. diverse tiltag og events på Vild med Rebilds egne medier (+SoMe), men også opslag i de lokale gruppers sociale medier. Det har vi gode erfaringer med.

Ved større begivenheder som eks. foredrag vil vi samtidig bruge annoncering i lokale medier

Alle evalueringsdata og rapporter offentliggøres på Vild med Rebild/projektets hjemmeside. Her samles artslister, kortmateriale, infografikker og videodokumentation, skabeloner, planteplaner og bioblitz. Resultaterne deles med samarbejdspartnere, kommunen og offentligheden via hjemmeside, sociale medier og afsluttende arrangement.

Tidsplan: Evalueringen strækker sig over hele projektperioden fra januar 2026 til september 2029. Baseline gennemføres i første kvartal 2026, midtvejsevaluering i januar 2027, Bioblitz II i september 2028 og ekstern effektvurdering i 2029.

Bioparker

Tidsramme og proces:

Projektet vil strække sig over en 3½-årig periode fra 1.1.2026 til 31.9.2029 hvor vi starter alle bioparkerne op i år 1.

0,5 år	1 år	1,5 år	2 år	2,5 år	3 år	3,5 år
Involverende processer						
Bioblitz I						
Eablering						
Workshops						
Videndeling / Formidling						
					Bioblitz II	
						Evaluering

